

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

HOLASOVICE (OKR. OPAVA)

Extravilán, p. č. 1168. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci archeologického dohledu na akci „Revitalizace trati Opava – Krnov“ prováděného archeologickým oddělením Národního památkového ústavu v Ostravě (č. akce 16/16), byly ve výkopu pro elektrické zabezpečení trati zachyceny sídlištní objekty. Jednalo se o 12 jam blíže neurčené funkce obsahujících mimo zlomků štípané industrie také střepy datované do doby kultury s lineární keramikou (IIB). Na místě byly zdokumentovány rovněž dva kostrové hroby (viz oddíl Středověk a novověk v tomto ročníku Přehledu výzkumů). Jedná se o známou lokalitu, podobně archeologické situace byly zachyceny v těsném sousedství během výstavby cyklostezky z Opavy do Krnova (Hlas 2012).

Barbara Marešková

Literatura

Hlas, J. 2012: Holasovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 53(1), 129.

Resumé

Holasovice (Kat. Holasovice, Bez. Opava), unbauter Teil der Gemeinde. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

HULÍN (K. Ú. ZÁHLINICE, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Skopalíkovo“, „Za Novákovým“, parc. č. 1728. Neolit. Ojedinelý nález. Záchranný výzkum (povrchový sběr).

Při záchranném výzkumu v Hulíně – Záhlinicích (více viz oddíl Doba železná v tomto čísle; umístění stavby: ZM ČR 1:10 000, list 25-31-13, v linii mezi body 159/327-162/329 a v ploše vymezené body 163/328-165/329-164/330-162/329 mm od Z/J s. č.) byl povrchovým sběrem učiněn ojedinelý nález štípané industrie, který dokládá blíže nespecifikované aktivity z období mladší doby kamenné v tomto zájmovém prostoru, což však není nikterak v rozporu s předchozími poznatky o lokalitě (Šebela 2016, 52).

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Šebela, L. 2016: Pravěké a časně historické nálezy z katastrálních území Záhlinic a Chrástán. In: Z. Fišer (ed.): *Záhlinice a František Skopalík*. Brno:

Muzejní a vlastivědná společnost v Brně pro město Hulín, 27–60.

Resumé

Hulín (Kat. Záhlinice, Bez. Kroměříž), „Skopalíkovo“. Neolithikum. Einzelfund. Rettungsgrabung (Oberflächensammlung).

CHUCHELNÁ (OKR. OPAVA)

Parc. č. 26/100, 26/101. LnK (IIB). Sídliště. Záchranný výzkum.

Stavební akci („Výstavba rodinného domu, retenční nádrže a ČOV“) na východním okraji obce Chuchelná v prostoru nově budované zástavby rodinnými domy, byl v květnu 2016 narušen doposud neznámý sídlištní areál náležející kultuře s lineární keramikou. Místo nálezu je situováno na temeni jihovýchodně orientovaného svahu, na jehož úpatí protéká drobná vodoteč Zbojnička, která je od místa nálezu vzdálena 270 m. Základní poloha naleziště je zachycena na mapě ZM 1:10 000, list 15-41-07, v ploše okolo bodu 388:97 mm od Z a J sekční čáry v nadmořské výšce 254 m n. m. Geologické podloží tvoří sprašová návěj, kterou převrstvují nadložní vrstvy mocné až 1,0 m. Naleziště se nachází přibližně 1,5 km vzdušnou čarou od pravěkého polykulturního sídlištního areálu (Lnk, Lng) v polní trati „Panské“ na rozhraní katastrů Chuchelná a Strahovice, objeveného a zkoumaného P. Stabrovou v roce 1998.

Plocha pro novostavbu rodinného domu byla kontrolována po skrývce svrchní (recentní) vrstvy, která byla pozůstatkem činnosti místního zahradnictví v nedávné minulosti. Z důvodu mocnosti této uloženiny bylo nutné zkontrolovat i výkopy pro základové pasy, v nichž byly identifikovány narušené pravěké objekty (s. j. 500 – větší jáma a s. j. 501 – malá jáma), které byly následně prozkoumány a zdokumentovány. Na podzim 2016 měly podle stavebního záměru pokračovat v okolí budovaného domu skrývky pro retenční nádrž a čističku odpadních vod. Vinou nedostatečné komunikace ze strany stavební firmy byl archeolog přivolán již jen na kontrolu vyhloubených jam pro tyto stavby, na jejichž profilech mohl pouze konstatovat narušení dalších zahluobených objektů (s. j. 503 – hliník; 504 – sloupová jáma; 505, 506 – běžná sídlištní jáma; 507 – zásobní jáma). Profily jam byly kresebně a fotograficky zdokumentovány a jejich výplně pouze ovzorkovány. Z objektů pochází soubor keramického materiálu náležející kultuře s lineární keramikou, fázi IIB.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Stabrava, P. 1999: Záchraný archeologický výzkum v Chuchelné a ve Strahovicích. In: J. Gwuzd (ed.): *Památkový ústav v Ostravě. Výroční zpráva 1998.* Ostrava: Památkový ústav v Ostravě, 113–116.

Stabrava, P. 2000: Strahovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 41, 102–104.

Resumé

Chuchelná (Bez. Opava), parc. č. 26/100, 26/101. Linearbanderamik. Siedlung. Rettungsgrabung.

CHVALNOV-LÍSKY (K. Ú. LÍSKY, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Za Hrubou loukou“. Sídliště. Lengyel. Povrchový průzkum.

Lokalizace: Y=554866 X=1169160, rozptyl cca 50 m.

Lokalita se nachází poblíž nejjižnější části k. ú. Lísky, poblíž hranice s k. ú. Střílky, nalevo od silnice Střílky-Litenčice v nadmořské výšce okolo 290 m na severním svahu. Sérií povrchových sběrů zde bylo získáno množství keramického materiálu, jeden silitový ústěp a fragment broušené industrie. Keramických fragmentů bylo nalezeno několik desítek kusů, ovšem z hlediska časového zařazení celého souboru je významný pouze jediný kus. Jedná se o výčnělek typu soví hlavičky umístěný pod okrajem. Broušenou industrii reprezentuje týlová partie sekeromlatu vyrobeného z amfibolického dioritu typu Rokle. Jedná se zde o nově objevenou lengyelskou lokalitu, spíše z mladšího stupně.

František Trampota

Resumé

Chvalnov-Lísky (Kat. Lísky, Bez. Kroměříž), „Za Hrubou loukou“. A new Lengyel site was discovered during surface survey.

JEMNICE (OKR. TŘEBÍČ)

„Tejnice“. MMK. Broušená kamenná industrie – sekerka jadeitit-omfacitit. Náhodný nález.

V roce 1954 se do jemnického muzea dostal nález kamenné sekerky z tratě „Tejnice“, artefakt byl později v 80. letech převeden do sbírek třebíčského

muzea. Jedná se o pečlivě vyhlazenou trapézovitou sekerku náležející nejspíše kultuře s moravskou malovanou keramikou (obr. 4).

Samotný artefakt je zajímavý pro svou surovinu, která byla stanovena jako vzácný nefrit. Údaj o nálezu nefritové sekerky z Jemnice je od té doby hojně nekriticky zmiňován v literatuře, bez toho aniž by byla surovina podrobena reviznímu zkoumání (Bláha 1968 II, 66; Košťuřík *et al.* 1986, 195; Mrázek 1966, 45; Vokáč 2008, 147; Přichystal 2009, 191; Bartík 2013, 128).

V nedávné době došlo ke shromažďování jadeitových a nefritových broušených nástrojů do souhrnné studie (Přichystal *et al.*, v tisku), v rámci této činnosti se u dostupných artefaktů provedl revizní petrografický rozbor pro ověření často v minulosti jen makroskopicky určených surovin.

Tomuto studiu byla podrobena i jemnická sekerka. Její rozměry jsou $7,5 \times 4,4 \times 1,7$ cm, hmotnost 108,9 g a má výrazně zelenou barvu s nažloutlým odstínem (Munsell 5GY 5/2). Pod stereomikroskopem je zřejmé, že jde v podstatě o monominerální horninu s granoblastickou (sacharoidní) stavbou. Opakní (rudní) minerály nebyly pozorovány, magnetická susceptibilita dosahuje hodnoty $0,30 \times 10^{-3}$ SI (měřeno kapametrem KT-6). Všechny tyto znaky ukazují na horninu ze skupiny jadeitit-omfacitit. To potvrdilo stanovení hustoty metodou dvojího vážení – $3,38$ g/cm³. Nemůže se proto jednat o nefritovou sekeru, neboť nefrit, jenž je tvořen vláknitými amfiboly aktinolit-tremolitové řady, má uváděny obecně hustoty zřetelně nižší mezi 2,9 – 3,1 g/cm³, např. italské nefrity z Val Malenco mají hustoty jen 2,74 – 2,96 g/cm³ (Adamo, Bocchio 2013).

Sekera z Jemnice tak představuje již devatenáctou sekeru zhotovenou z jadeititu-omfacititu s původem suroviny v severozápadní Itálii. Tam jsou poměrně blízko sebe dva zdroje – jednak na hoře Monviso (Monte Viso) v Kottických Alpách u Torina v Piemonte, jednak v masivu Beigua u Janova (Genova) v Ligurii a oba byly v pravěku intenzivně využívány.

Antonín Přichystal, Martin Kuča, Jitka Kučová

Literatura

Adamo, I., Bocchio, R. 2013: Nephrite Jade From Val Malenco, Italy: Review and Update. *Gems & Gemology* 49(2), 98–106.

Bartík, J. 2013: Broušená a ostatní kamenná industrie kultury s moravskou malovanou keramikou z prostoru nejzápadnější Moravy. *Archeologie západních Čech* 6, 118–154.